

บทที่ ๕

สรุปและ เสนอแนะ

ข้อสรุป

จากการศึกษา เรื่องการรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากการ เพิ่มโทษกับ เหตุฉกรรจ์ในคดีอาญา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ประการที่ ๑ ในด้านแนวความคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ที่อยู่เบื้องหลังการรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากการกระทำความผิดอีกและการรับโทษหนักขึ้น เนื่องจาก เหตุฉกรรจ์นั้น พบว่า แนวความคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ ในการรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากการกระทำความผิดอีกกับ เหตุฉกรรจ์ที่ใช้อยู่ในกฎหมายอาญาของไทยในปัจจุบันมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือต่างก็มี แนวคิดในการลงโทษที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษให้สาสมกับความผิดที่ได้กระทำ ลง ตามแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาศาสลิต ซึ่งสำนักนี้ยึดถือหลักในการลงโทษว่าการ ลงโทษควรให้เหมาะสมกับอาชญากรรม ซึ่งหมายความว่าความหนักเบาของโทษจะต้องกำหนด เอาตามความร้ายแรงแห่งอันตรายของผู้กระทำผิดแต่ละคน และอันตรายนี้วัดได้จากขีดแห่ง ความเสียหายอัน เกิดจากการกระทำความผิดและมีผลให้ประชาชนทั้งหลายเกิดความ เกรงกลัว ในด้านวัตถุประสงค์ในการลงโทษ มาตรการทั้ง ๒ ต่างก็มุ่งที่จะใช้โทษเป็นการแก้แค้นทดแทน การกระทำความผิดและ เพื่อเป็นการข่มขู่หรือป้องกันอาชญากรรม ซึ่งแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการลงโทษดังกล่าวในปัจจุบัน นักอาชญาวิทยาส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ล้าสมัยและไม่ชอบ ด้วยมนุษยธรรม เพราะในปัจจุบันแนวความคิดและวัตถุประสงค์ในการลงโทษได้เปลี่ยนแปลงไป โดยยึดหลักในการลงโทษว่าโทษที่จะลงในทางอาญานั้นจะต้อง เป็นโทษที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบของผู้กระทำและควรจะต้องยึดหลักว่าการลงโทษควร เป็นการมุ่งประสงค์ให้ เป็นการปรับปรุง แก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับตน เป็นพลเมืองดีขึ้นด้วย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่มาตรการการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดอีกในปัจจุบันยึดถือแนวความคิด และวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษให้สาสมกับการกระทำความผิดที่กระทำลงตามแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาคลาสสิก โดยมุ่งที่จะใช้โทษเป็นการแก้แค้นทดแทนการกระทำความผิด และเพื่อเป็นการข่มขู่หรือป้องกันอาชญากรรมนั้นน่าจะไม่ใช่ผลลัพท์ที่ดี ถ้าจะมองในแง่ของความร้ายแรงของการกระทำความผิดในครั้งหลังที่เป็นเหตุให้ถูกเพิ่มโทษ ก็จะได้เห็นว่าความผิดที่ได้กระทำขึ้นอีกหลังจากได้มีคำพิพากษาในคดีก่อนไปแล้วนั้น ความผิดที่ได้กระทำใหม่ไม่ได้มีลักษณะร้ายแรงไปกว่าปกติเลย จึงไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะใช้โทษเป็นการแก้แค้นทดแทนการกระทำความผิด และถ้ามองในแง่วัตถุประสงค์ในการลงโทษในปัจจุบันที่มุ่งถึงการแก้ไขที่จะให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นคนดีด้วยแล้ว ยิ่งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษดังกล่าว เพราะถ้าผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้นเท่าไรก็ยิ่งยากที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นพลเมืองดีได้เท่านั้น ซึ่ง การ์ฟาโร (Garofalo)^๑ ได้ให้ความเห็นว่า โทษไม่ได้ช่วยให้ผู้ร้ายกลับตัว เพราะผู้ร้ายได้รับทุกข์ทรมานเนื่องจากการเรือนจำไม่ดีทำให้ปะปนกับผู้ร้ายอื่น ๆ ยิ่งนานไปความรู้สึกกลับตัวยังมีน้อยลงไปทุกที

ประการที่ ๒ ในด้านความเหมาะสมของการใช้มาตรการการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดอีก ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๒ และ มาตรา ๘๓ พบว่าในกฎหมายอาญาของไทยเรานั้นได้มีการใช้มาตรการการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดอีกมาตั้งแต่ในสมัยโบราณ กล่าวคือ พบว่ามีการใช้มาตรการนี้ในกฎหมายลักษณะโจร กฎหมายลักษณะอาญาหลวง ลักษณะของโทษที่ใช้ในการเพิ่มโทษมีลักษณะรุนแรงโดยมุ่งที่จะใช้โทษเป็นการแก้แค้นทดแทนการกระทำความผิดและเพื่อเป็นการข่มขู่เป็นประการสำคัญ นอกจากนั้นโทษบางลักษณะยังมุ่งที่ตัดผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคมอีกด้วย เช่น การเพิ่มโทษโดยให้มีการสกรูปลังของที่

^๑ วิจิตร จูฬิตานนท์, กฎหมายอาญา ๑, หน้า ๒๑๒

ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ตามอวัยวะต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิด^๑ จึงเห็นได้ว่าการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกในสมัยโบราณ วัตถุประสงค์ของการลงโทษมิได้มุ่งถึงการที่จะแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดีแต่อย่างใด

ต่อมาเมื่อประเทศไทยเราใช้ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้เป็นฉบับแรกก็คือ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ มาตรการที่ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดอีกก็ยังคงมีอยู่โดยกฎหมายใช้คำว่า "ผู้กระทำความผิดหลายครั้งไม่เช็ดหลาบ" การที่กฎหมายกำหนดให้เพิ่มโทษผู้กระทำความผิดหลายครั้งไม่เช็ดหลาบ ก็เพราะถือว่าบุคคลเช่นนี้มีความประพฤติเป็นพาล เกะกะและกระทำความผิดหลายครั้งหลายคราว กฎหมายต้องการปราบปรามให้ยิ่งขึ้น หลักเกณฑ์ในการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดหลายครั้งไม่เช็ดหลาบ มีลักษณะที่แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกตามประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบันบ้างบางประการ เช่น ไม่มีหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดในเมื่อผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดขึ้นอีกในขณะที่ยังรับโทษอยู่ มีหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้มากระทำความผิดเป็นครั้งที่ ๓ ภายในระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดได้พ้นโทษครั้งที่ ๑ ไปแล้ว โดยกฎหมายให้เพิ่มโทษเป็นทวีคูณ นอกจากนั้นยังมีหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดในฐานลหุโทษต่อลหุโทษด้วยกันด้วย โดยให้เพิ่มโทษครึ่งหลังเป็นทวีคูณ

ต่อมาเมื่อไทยเราได้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบันมาตรการในการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดอีกก็ยังคงมีอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๒ และ ๔๓ โดยยังคงมีหลักเกณฑ์ในการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดอีกส่วนใหญ่เหมือนกับการเพิ่มโทษเนื่องจากผู้กระทำความผิดหลายครั้งไม่เช็ดหลาบตามมาตรา ๗๒-๗๖ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ หลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกที่แตกต่างไปจากการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดหลายครั้งไม่เช็ดหลาบก็คือ มีหลักเกณฑ์ให้เพิ่มโทษผู้กระทำความผิดอีกในเมื่อผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดขึ้นอีกในขณะที่ยังต้องรับโทษอยู่ และไม่มีหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำ

^๑ กรมศิลปากร, กฎหมายตราสามดวง, หน้า ๔๕๗

ความผิด ในฐานะลหุโทษต่อลหุโทษด้วยกัน จึงเห็นได้ว่าแนวโน้มนโยบายในการเพิ่มโทษเนื่องจาก การกระทำผิดซ้ำอีกที่ใช้อยู่ในประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การที่ไม่มีหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษ เนื่องจากการกระทำผิดซ้ำอีกในฐานะลหุโทษต่อลหุโทษนั้นก็ เพราะ ผู้บัญญัติกฎหมายเห็นว่าความผิดลหุโทษนั้นเป็นโทษที่ไม่ร้ายแรง ถ้าให้มีการเพิ่มโทษก็จะ ไม่ต้องด้วยวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่มุ่งที่จะใช้โทษ เป็นการแก้แค้นทดแทนและ เพื่อเป็นการ ช่มชู้ผู้กระทำความผิดและบุคคลโดยทั่วไป

ในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำผิดซ้ำอีกนั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการเพิ่มโทษหลายครั้งกล่าวคือ ตามมาตรา ๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ก่อนที่จะมีการแก้ไขโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ วิธีการเพิ่มโทษมีหลักเกณฑ์ว่า ห้ามมิให้เพิ่มโทษถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกเกินกว่า ๒๐ ปี ต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๑ โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ข้อที่ ๑ ซึ่งมีหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเปลี่ยนแปลงไปจาก เดิม คือ ไม่มีการจำกัดขั้นสูงสุดของโทษจำคุกที่จะถูกเพิ่มโทษ แม้แต่โทษจำคุกตลอดชีวิตก็สามารถ เพิ่มโทษได้ โดยให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี เหตุผลที่มีการเปลี่ยนแปลง หลักเกณฑ์การเพิ่มโทษจากการจำกัดโทษขั้นสูงของโทษจำคุก ๒๐ ปี มาเป็นไม่จำกัดโทษขั้นสูงของ โทษจำคุก และแม้แต่โทษจำคุกตลอดชีวิตก็สามารถเพิ่มโทษ โดยให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี ได้นั้นก็เพราะคณะปฏิวัติเห็นว่าอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับการเพิ่มโทษ ตามมาตรา ๕๑ เดิมนั้นยังไม่เพียงพอแก่การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จึงสมควรแก้ไข หลักเกณฑ์การเพิ่มโทษให้โทษสูงขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ต่อมาก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำผิดตามมาตรา ๕๑ เสียใหม่ โดยพระราช บัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยมีหลักเกณฑ์คล้ายคลึง กับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๕๑ ก่อนที่จะถูกแก้ไขโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ เป็นแต่เพียงอัตราโทษขั้นสูงของการเพิ่มโทษจำคุก เปลี่ยนจาก ๒๐ ปี มาเป็น ๕๐ ปี ซึ่งเหตุผลของการแก้ไขนี้ก็เพราะมาตรา ๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ มิได้กำหนดโทษขั้นสูงในกรณีที่มีการเพิ่มโทษไว้ จึงเป็น เหตุให้การเพิ่มโทษจำคุกบางกรณีสูงเกินสมควร หรือไม่ได้สัดส่วนกับความผิดที่มีลักษณะและผล ร้ายแรงต่างกัน ทำให้การลงโทษเป็นไปโดยไม่เป็นธรรม และไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ในส่วนของกฎหมายต่างประเทศในเรื่องการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีก ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีก ๓ ประเทศด้วยกัน คือ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศญี่ปุ่น และประเทศอังกฤษ กล่าวโดยสรุปของประเทศฝรั่งเศสและญี่ปุ่นต่างมี วัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ในการลงโทษ เนื่องจากการกระทำความผิดอีกในทำนองเดียวกันกับหลักเกณฑ์ในการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกของไทย กล่าวคือในด้านวัตถุประสงค์ของการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกก็ต้องการใช้โทษเป็นเครื่องแก้แค้นทดแทนการกระทำความผิด และเพื่อเป็นการข่มขู่ผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปเป็นประการสำคัญ

ในส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการในการเพิ่มโทษของประเทศฝรั่งเศสและประเทศญี่ปุ่นมีหลักเกณฑ์บางประการที่แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์และวิธีการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกของไทย เช่น ของประเทศฝรั่งเศส ในแง่ของระยะเวลาระหว่างคำพิพากษาครั้งแรกและครั้งหลังนั้น ถ้าเป็นความผิดที่มีโทษหนักมักจะไม่กำหนดระยะเวลา และระยะเวลาจะสั้นเข้าถ้าเป็นความผิดที่เบา ลง นอกจากนั้นฝรั่งเศสยังมีหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษในฐานะความผิดที่เป็นลหุโทษอีกด้วย

ในส่วนกฎหมายญี่ปุ่นหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกที่แตกต่างไปจากกฎหมายไทยอย่างเห็นได้ชัดก็คือบทลงโทษ โดยกฎหมายของญี่ปุ่นกำหนดหลักเกณฑ์ในการเพิ่มโทษว่าให้เพิ่มโทษได้ไม่เกิน ๒ เท่าของความผิดนั้น ๆ แต่ถึงอย่างไรก็จะลงโทษจำคุกในความผิดครั้งหลังเกินกว่า ๒๐ ปีไม่ได้ ซึ่งในส่วนนี้ของไทยสามารถเพิ่มโทษจำคุกได้สูงสุดถึง ๔๐ ปี

ในส่วนของกฎหมายอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้กฎหมายระบบ Common law นั้นได้มี วัตถุประสงค์ และหลักเกณฑ์ในการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกที่แตกต่างไปจากกฎหมายไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านวัตถุประสงค์ของการลงโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีก โดยกฎหมายของอังกฤษใช้มาตรการการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้มาตรการนี้เป็นการคุมครองสังคม (Punishment as an incapacitation) อย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นแม้ว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครบตามหลักเกณฑ์ที่จะถูกเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่ายังไม่จำเป็นที่จะคุมครองสังคมจากการกระทำของผู้กระทำความผิด ศาลจะไม่เพิ่มโทษผู้กระทำความผิดอีกก็ได้

และในปัจจุบันมาตรการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกของอังกฤษก็ใช้น้อยลงทุกที โดยกฎหมายอังกฤษได้หันไปใช้มาตรการอื่น ๆ แทน เช่นการคุมประพฤติผู้กระทำความผิด เป็นต้น

ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกในกฎหมายอื่นที่มีลักษณะโทษทางอาญา ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกในพระราชบัญญัติฉีฉี พ.ศ. ๒๔๗๒ และพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๔ พบว่าหลักเกณฑ์ในการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกที่ใช้อยู่ในพระราชบัญญัติฉีฉี พ.ศ. ๒๔๗๒ ก่อนที่จะถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๒๔ และพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๔ มีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างไปจากการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกในประมวลกฎหมายอาญา หลักเกณฑ์ที่แตกต่างไปก็คือ ประการแรกได้แก่ระยะเวลาในการกระทำความผิดครั้งหลังซึ่งจะเป็นเหตุให้ถูกเพิ่มโทษโดยตามพระราชบัญญัติฉีฉีและพระราชบัญญัติการพนันต่างก็มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกัน คือ ได้มากระทำความผิดในครั้งหลังเมื่อพ้นโทษแล้วยังไม่ครบ ๓ ปี ก็จะเป็นเหตุให้ถูกเพิ่มโทษในคดีหลังได้ ส่วนการที่จะถูกเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกตามมาตรา ๔๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้นใช้คำว่า ได้มากระทำความผิดอีกภายในเวลา ๓ ปี นับแต่วันพ้นโทษในคดีก่อนจากหลักเกณฑ์ที่ว่าได้กระทำความผิดขึ้นอีกภายในเวลา "ยังไม่ครบ ๓ ปี" กับคำว่า "ภายในเวลา ๓ ปี" ย่อมมีความหมายที่ต่างกัน เพราะว่าถ้าได้มีการกระทำความผิดขึ้นอีกในวันที่ครบ ๓ ปีพอดีเช่นนี้ ตามพระราชบัญญัติฉีฉีและพระราชบัญญัติการพนันก็ไม่สามารถจะเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดอีกได้เพราะคำว่า "ยังไม่ครบ ๓ ปี" ย่อมไม่มีหมายความถึงวันที่ครบ ๓ ปีแล้ว แต่ถ้าตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๔๓ นั้นสามารถที่จะเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดอีกได้ เพราะวันที่ครบ ๓ ปีพอดีย่อมยังอยู่ในความหมายของคำว่า "ภายในเวลา ๓ ปี" ความแตกต่างประการที่ ๒ ได้แก่ หลักเกณฑ์การเพิ่มโทษในกรณีที่ได้มีการกระทำความผิดขึ้นอีกภายในระยะเวลาที่ยังรับโทษอยู่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๒ และ ๔๓ มีหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีก เมื่อผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดขึ้นอีกในระหว่างที่ยังรับโทษอยู่ แต่หลักเกณฑ์เช่นนี้ไม่ปรากฏในการเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกตามพระราชบัญญัติฉีฉี พ.ศ. ๒๔๗๒ และพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๔ ข้อแตกต่างประการที่ ๓ ก็คือ หลักเกณฑ์การเพิ่มโทษกรณีโทษนั้นเป็นโทษปรับ การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกตามประมวลกฎหมายอาญานั้นจะเพิ่มโทษเฉพาะกรณีโทษเป็นโทษจำคุกเท่านั้น จะไม่มีการเพิ่มโทษที่เป็นโทษปรับ แต่ตามพระราชบัญญัติฉีฉี พ.ศ. ๒๔๗๒ และพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้มีหลักเกณฑ์ในการเพิ่มโทษปรับด้วย โดยมาตรา ๖๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติฉีฉี พ.ศ. ๒๔๗๒ กำหนดว่า ถ้าโทษสำหรับความผิดครั้งหลังเป็นโทษปรับก็ให้ปรับหรือคูณและตามมาตรา ๑๔ ทวิ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๔ ก็ได้กำหนดว่าถ้าโทษ

สำหรับความผิดครั้งหลัง เป็นโทษปรับ ก็ให้ระวางโทษปรับในคดีหลังเป็นทวีคูณ เช่นเดียวกัน และถ้าโทษนั้นมีทั้งโทษจำคุกหรือปรับ ก็ให้ระวางโทษทั้งจำและปรับ เช่นเดียวกันทั้งพระราชบัญญัติ คดี พ.ศ. ๒๔๗๒ และพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘

ต่อมาได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติ คดี พ.ศ. ๒๔๗๒ โดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๒๘ เป็นผลทำให้การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ คดี พ.ศ. ๒๔๗๒ เดิมอยู่ภายใต้การบังคับใช้ของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๒๘ ซึ่งทำให้หลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๒๘ ได้ใช้หลักเกณฑ์การเพิ่มโทษทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๒ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากรณีที่ได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติ คดี พ.ศ. ๒๔๗๒ และได้ใช้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๒๘ แทน เป็นผลให้หลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกตามพระราชบัญญัติ คดี พ.ศ. ๒๔๗๒ เดิม ซึ่งมีหลักเกณฑ์แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอีกในประมวลกฎหมายอาญาหลายประการมาใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาในการกระทำความผิดครั้งหลังที่จะเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องถูกเพิ่มโทษ ผู้วิจัยเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งเพราะกฎหมายดังกล่าวต่างมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยมุ่งที่จะกำราบปราบปรามผู้กระทำความผิด โดยใช้โทษเป็นเครื่องแก้แค้นทดแทนหรือข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด และบุคคลทั่วไปเช่นเดียวกันจึงสมควรที่จะได้มีหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษในทำนองเดียวกัน

ประการที่ ๓ ในด้านที่เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการบัญญัติ เหตุฉกรรจ์ในคดีอาญาบางลักษณะ เหตุฉกรรจ์ในคดีอาญาบางลักษณะ ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาในการบังคับใช้ที่ผู้วิจัยศึกษานั้น ได้แก่ เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ทรี ซึ่งถูกบัญญัติเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ซึ่งผลของการวิจัยสรุปได้ว่า

ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาที่ว่าเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๔๐ ทรี เป็นเหตุส่วนตัวหรือเป็นเหตุในลักษณะคดี เนื่องจากมาตรา ๓๔๐ ทรี ถูกบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะใช้ความรุนแรงของโทษเป็นเครื่องป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือเมื่อนำมาตรา ๓๔๐ ทรี ไปใช้

กับผู้ร่วมกระทำความผิด ผลก็คือจะถือว่า เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรินั้นเป็นเหตุส่วนตัวหรือเหตุในลักษณะคดี ซึ่งตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฉบับได้วินิจฉัยไปในลักษณะที่ว่า เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี เป็นเหตุส่วนตัว แต่จากการศึกษาของผู้วิจัย พบว่าจากลักษณะของบทบัญญัติ หรือในแง่การนำเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรีไปใช้กับความผิดฐานอื่น เช่น ความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๙ และมาตรา ๓๓๙ ทวิ แล้วน่าจะถือได้ว่าเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี เป็นเหตุในลักษณะคดีมิใช่เหตุส่วนตัวดังที่ศาลฎีกาวินิจฉัยไว้

ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ข้ำซ้อนกับความผิดลักษณะอื่น ๆ จากการวิจัยพบว่า การบัญญัติเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี คือเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ คือกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์หรือชิงทรัพย์โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อยานพาหนะเพื่อการกระทำ ความผิดหรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ลักษณะของเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี นี้จะซ้ำซ้อนกับเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และ ๓๔๐ วรรค ๔ ดังนั้นถ้านำมาตรา ๓๔๐ ตรี มาใช้กับความผิดฐานปล้นทรัพย์ย่อมซ้ำซ้อนกับมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ ได้ ซึ่งศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาไว้เป็นบรรทัดฐานว่า^๑ การที่จำเลยที่ ๑ มีปืนติดตัวไปด้วย และใช้ปืนในการจีเอาทรัพย์การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงต้องด้วยลักษณะความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ ต้องรับโทษเท่ากับผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่น ๆ และเนื่องจากมีบทบัญญัติตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ด้วย จึงเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ แต่ผู้เดียวต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ตรี จึงเห็นได้ว่าการที่จำเลยมีอาวุธติดตัวไป และใช้อาวุธปืนในการจีเอาทรัพย์นั้นเป็นการกระทำในลักษณะเดียวคือการใช้ปืนแต่กลับต้องรับโทษถึง ๒ ชั้น เนื่องจากการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ซ้ำซ้อนกัน ดังกล่าว

^๑ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๑/๒๕๑๘, ที่ ๑๑๕๐/๒๕๑๘

ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการคำนวณโทษที่จะลงเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ เมื่อการกระทำความผิดต้องด้วยเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ กฎหมายได้กำหนดให้ระวางโทษผู้กระทำความผิดหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือกรณีโทษตามมาตรา ต่าง ๆ ที่อยู่ใต้การบังคับใช้มาตรา ๓๔๐ ตริ เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตและจะต้องเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดอีกกึ่งหนึ่งตามมาตรา ๓๔๐ ตริ จะมีการคิดคำนวณโทษที่จะลงอย่างไร ซึ่งเดิมตามมาตรา ๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษจำคุกตลอดชีวิตไว้ว่าให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือว่า การรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ตริ นั้นเป็นเรื่องของการเพิ่มโทษหรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องของการเพิ่มโทษก็สามารถนำหลักเกณฑ์การเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตมาเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี ตามมาตรา ๕๑ มาใช้ได้ ซึ่งต่อมาก็ได้มีคำพิพากษากฎีกาวางเป็นบรรทัดฐานไว้ว่า การรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ตริ มิใช่เรื่องของการเพิ่มโทษจึงไม่สามารถที่จะนำหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๑ มาใช้ได้^๑ ด้วยเหตุนี้เองจึงถือได้ว่าวิธีการคิดคำนวณการลงโทษตามมาตรา ๓๔๐ ตริ ที่จะนำไปใช้กับกรณีโทษที่เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตตามมาตรา ๓๓๙ วรรคท้าย มาตรา ๓๓๙ ทวิ วรรค ๔ และมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ ยังไม่มีตัวบทกฎหมายที่จะใช้ในการคิดคำนวณการลงโทษ ในกรณีเช่นนี้อาจจะพิจารณาได้เป็น ๒ ทาง คือ ประการหนึ่ง เนื่องจากผู้บัญญัติกฎหมายเห็นว่าโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษที่มีความรุนแรงมาอยู่แล้ว จึงไม่ประสงค์ที่จะให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ อีก กฎหมายจึงไม่ได้บัญญัติให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี เหมือนกับเรื่องการเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๑ หรือการเรียงกระทงลงโทษตามมาตรา ๕๑ อีกประการหนึ่งอาจจะถือได้ว่าเป็นช่องโหว่ของกฎหมายที่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการคิดคำนวณโทษ ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ กับโทษจำคุกตลอดชีวิตดังกล่าว

สำหรับผู้วิจัยมีความเห็นว่าเหตุผลที่กฎหมายไม่ได้กำหนดวิธีการคำนวณการลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๐ ตริ ที่จะนำไปใช้กับโทษจำคุกตลอดชีวิต ตามมาตรา ๓๓๙ วรรคท้าย มาตรา ๓๓๙ ทวิ วรรค ๔ มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ โดยถือว่าผู้บัญญัติกฎหมายเห็นว่าโทษจำคุก

^๑ คำพิพากษากฎีกาที่ ๘๗๔/๒๕๒๒

ตลอดชีวิต เป็นโทษที่มีความรุนแรงมากอยู่แล้ว จึงไม่ประสงค์ที่จะให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรีอีก ก็เป็นเหตุผลที่มีน้ำหนักน่ารับฟัง ทั้งนี้เพราะเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นอีกก็หนึ่งนั้น เป็นเพียงเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเท่านั้น ลำพังแต่เพียงมาตรานี้โดยเฉพาะแล้วหาได้เป็นความผิดอีกบทหนึ่งต่างหากไม่

ประการที่ ๔ ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์จะมีผลถึงสถิติในการกระทำความผิดมากน้อยเพียงใดนั้น เนื่องจากนับตั้งแต่ได้ประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้นมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา รวมทั้งสิ้น ๔ ครั้ง ซึ่งการแก้ไขแต่ละครั้งส่วนใหญ่ก็จะ เป็นไปในลักษณะเพิ่มโทษอัตราโทษในฐานความผิดต่าง ๆ ให้สูงขึ้นหรือบัญญัติเหตุฉกรรจ์เพิ่มเติมขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้โทษที่รุนแรงขึ้นเป็นเครื่องข่มขู่หรือยับยั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลโดยทั่วไป แต่จากผลของการเปรียบเทียบสถิติการกระทำความผิดอาญาในฐานความผิดที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้นแล้ว ผลปรากฏว่าสถิติการกระทำความผิดทางอาญาที่วราขอาณาจักรในฐานความผิดที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้นนั้น มิได้ทำให้สถิติของการกระทำความผิดลดลงอย่างถาวรแต่ประการใด สถิติการกระทำความผิดบางอย่างกลับสูงขึ้นกว่าเดิมด้วยซ้ำไป และ จากการวิจัยยังพบว่า การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในลักษณะที่เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย กลับทำให้สถิติการกระทำความผิดลดลงได้^๑ และพบว่า การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในลักษณะที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งน่าจะขัดต่อวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่มุ่งจะใช้โทษเป็นการข่มขู่และยับยั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลโดยทั่วไป แต่สถิติของการกระทำความผิดกลับลดลง^๒ แสดงให้เห็นว่า วัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญา ที่มุ่งจะใช้โทษเป็นเครื่องข่มขู่หรือยับยั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลโดยทั่วไปนั้นมิได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ในการทำให้การกระทำความผิดลดลงอย่างถาวร

^๑ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๒๒

^๒ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๖

ข้อ เสนอแนะ

๑. ในด้านความคิดและวัตถุประสงค์ที่ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากการกระทำความผิดและ เหตุฉกรรจ์นั้น จะเห็นได้ว่ามาตรการทั้งสองที่ใช้อยู่ในกฎหมายอาญา ปัจจุบันต่างมีแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่มุ่ง เน้นหนักไปในทางที่จะใช้โทษ เป็นการแก้แค้นทดแทนการกระทำความผิดและ เพื่อ เป็นการข่มขู่หรือป้องกันอาชญากรรม เป็นประการสำคัญ ซึ่งแนวความคิดและวัตถุประสงค์ดังกล่าวน่าจะไม่ใช่โดยเหตุผลในหลาย ๆ ประการ โดยเฉพาะในปัจจุบันกฎหมายอาญาของนานาอารยประเทศต่างได้ เปลี่ยนแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการลงโทษจากการที่เคยมุ่ง เน้นในด้านการใช้โทษ เพื่อการแก้แค้นทดแทนการกระทำความผิดและ เพื่อ เป็นการข่มขู่หรือป้องกันอาชญากรรมมาให้ความสำคัญในด้านการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการลงโทษในปัจจุบัน ควรจะอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญ
  - ๒ ประการ คือประการแรกได้แก่ความเหมาะสมที่จะถูกลงโทษของผู้กระทำความผิด และอีกประการหนึ่งได้แก่การแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดี ดังนั้นแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการ เพิ่มโทษกับเหตุฉกรรจ์นั้น ควรจะตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดในทางอาญานั้น จะต้องเหมาะสมแก่ตัวผู้กระทำความผิด โดยมุ่งถึงการแก้ไขที่จะให้ผู้กระทำความผิดกลับตน เป็นคนดีได้ช่วยมาก เสียกว่าที่จะให้โทษนั้นเหมาะสมกับความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำ
๒. ในด้านความเหมาะสมของการใช้มาตรการการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการเพิ่มโทษในส่วนของการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดอีกในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๔ ซึ่งจากหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษตามมาตรา ๑๔ ทวิ จะเห็นได้ว่าการที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดซ้ำอีกจนเป็นเหตุให้ถูกเพิ่มโทษนั้น ถ้าโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดครั้งหลัง เป็นโทษจำคุกและปรับก็จะถูกเพิ่มโทษทั้งจำคุกและปรับเป็นทวีคูณ และถ้าโทษสำหรับความผิดครั้งหลัง เป็นโทษจำคุกหรือปรับ ก็ให้วางโทษทั้งจำและปรับ จะเห็นได้ว่าผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จะถูก เพิ่มโทษได้ก็ต่อ เมื่อโทษที่กระทำในครั้งหลัง เป็นโทษจำคุกและปรับ หรือโทษจำคุกหรือปรับ เท่านั้นแต่เนื่องจากในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมักจะใช้โทษกักขังแทนโทษจำคุกอยู่เสมอ ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีผลทำให้ เมื่อผู้กระทำความผิดมากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซ้ำอีกภายในกำหนดระยะเวลา ตามมาตรา ๑๔ ทวิ และศาลได้ใช้

โทษกักขังแทนโทษจำคุก ผลก็คือไม่สามารถจะเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดอีก ตามมาตรา ๑๔ ทวิได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๔ เป็นการกระทำที่ ทำให้ความเป็นระเบียบของสังคมลดลงไปและเป็นการทำลายความสวยงามของสังคม ซึ่งรัฐมุ่ง ประสงค์จะกำราบปราบปรามให้ได้ผลผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษใน กรณีที่ศาลใช้โทษกักขังแทนโทษจำคุกด้วย

๓. ในด้านปัญหาที่เกิดจากการบัญญัติ เหตุฉกรรจ์ในคดีอาญาบางลักษณะ ผู้วิจัยเห็นว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาว่าเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ทรี เป็นเหตุส่วนตัว หรือเป็นเหตุใน ลักษณะคดี ซึ่งจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้วางแนวเป็นบรรทัดฐานไปในลักษณะที่ว่าเหตุฉกรรจ์ตาม มาตรา ๓๔๐ ทรี เป็นเหตุส่วนตัว^๑ โดยให้เหตุผลว่าการที่จะไม่ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษ หนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ตรีนั้น จะต้องตีความโดยเคร่งครัด^๒ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การที่จะไม่ลงโทษ ผู้กระทำความผิดให้หนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ทรี โดยอ้างว่าเป็นบทให้ลงโทษหนักขึ้นจึงต้องตีความ โดยเคร่งครัดนั้น เป็นคนละเรื่องกับการที่จะพิจารณาว่าพฤติการณ์อย่างไรที่จะถือได้ว่าเป็น ส่วนตัวหรือเหตุในลักษณะคดีตามมาตรา ๘๔ เพราะมีฉะนั้นแล้วก็จะทำให้เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๘๔, ๓๓๔ และวรรคต่าง ๆ ของมาตรา ๓๓๔ และมาตรา ๓๔๐ เป็นเหตุส่วนตัวของผู้กระทำความผิด เป็นคน ๆ ไปด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าในเรื่องของการตีความนั้นจะมีความจำเป็นเฉพาะกรณี ที่ถ้อยคำในตัวกฎหมายบัญญัติไม่ชัดเจน แต่ถ้าเรื่องใดกฎหมายได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนและมีหลักกฎหมายเป็นประการใดแล้ว ศาลก็จำต้องวินิจฉัยไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายนั้น ๆ ถ้า ตัวกฎหมายชัดเจนอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องตีความ เป็นประการอื่น เพราะจำทำให้เกิดการตีความเลย หรือเกินหลักกฎหมายไป ฉะนั้นถ้าเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นไม่เป็นธรรมหรือไม่สอดคล้อง กับสภาพของสังคมแล้ว ก็สมควรที่จะเสนอให้แก้ไขบทบัญญัติกฎหมายนั้น ๆ ให้ถูกต้องหรือให้ชัดเจน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมาย เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ตามหลักแห่งนิติธรรม

^๑ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๑/๒๕๑๘, ที่ ๑๑๕๐/๒๕๑๘, ที่ ๑๒๗๔/๒๕๑๘ ที่ ๑๖๓/๒๕๑๘

^๒ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๒๐/๒๕๒๐, ที่ ๒๖๕๒/๒๕๒๐

ในส่วนที่เกี่ยวกับการบัญญัติ เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ซ้ำซ้อนกับความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และวรรค ๔ จนเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษถึง ๒ ชั้น เนื่องจากการกระทำความผิดลักษณะ เดียวเช่นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ศาลฎีกาได้ตัดสินเป็นบรรทัดฐานไว้เช่นนี้ก็ เพราะมุ่งที่จะใช้การลงโทษที่รุนแรง เป็น เครื่องกำราบปราบปรามอาชญากรรมนั่นเอง ซึ่งผู้วิจัย เห็นว่าการบัญญัติโทษในลักษณะดังกล่าว น่าจะขัดกับหลักการลงโทษในทางอาญาในปัจจุบัน ที่ถือว่าโทษที่จะลง ในทางอาญานั้น จะต้อง เป็นโทษที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบของผู้กระทำ การบัญญัติโทษในลักษณะที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเกินความจำเป็นเช่นนี้ อาจจะทำให้เกิดความเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรมได้ ผู้วิจัยจึง เห็นว่าสมควรที่จะได้มีการแก้ไขการบัญญัติ เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี นี้เสียใหม่เพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกับบทบัญญัติตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และวรรค ๔ ต่อไป

ในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการคิดคำนวณโทษที่จะลง เนื่องจากเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี เนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดวิธีการคิดคำนวณโทษที่จะลง ในกรณีที่น่ามาตรา ๓๔๐ ตรี ไปใช้กับโทษจำคุกตลอดชีวิตตามมาตรา ๓๓๙ ทวิ วรรค ๔ มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ ซึ่งในกรณีนี้นักกฎหมายบางท่านเห็นว่าเป็นช่องโหว่ของกฎหมายที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่า ในกรณีที่จะคิดคำนวณโทษตาม มาตรา ๓๔๐ ตรี ที่ให้ผู้กระทำความผิดรับโทษหนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่งนั้น ถ้านำไปใช้กับโทษจำคุกตลอดชีวิต จะใช้อย่างไร จะนำวิธีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี เพื่อการเพิ่มโทษมาใช้ ก็ไม่ได้ เพราะการรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ตรี มิใช่ เรื่องการเพิ่มโทษจึงไม่สามารถนำหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๑ แห่ง ประมวลกฎหมายอาญามาใช้ได้ แต่นักกฎหมายบางท่านเห็น ว่าแม้กฎหมายจะมีได้กำหนดวิธีการคิดคำนวณโทษที่จะลง ในกรณีที่จะนำมาตรา ๓๔๐ ตรี ไปบังคับ ใช้กับโทษจำคุกตลอดชีวิตก็ตามแต่ก็มีช่องโหว่ของกฎหมาย แต่เป็นเพราะเจตนารมณ์ของกฎหมาย เห็นว่าโทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นโทษที่มีลักษณะรุนแรงมากที่สุดอยู่แล้วในกระบวนโทษจำคุกด้วยกัน กฎหมายจึงไม่ประสงค์ที่จะให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในกรณีเช่นนี้อีก ดังนั้นถึงแม้ว่า กฎหมายจะกำหนดว่าให้นำมาตรา ๓๔๐ ตรี ไปบังคับใช้กับมาตรา ๓๓๙ ทวิ วรรค ๔ มาตรา ๓๔๐ แต่กฎหมายก็มิได้มุ่งที่จะใช้บังคับกับโทษจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยกับความเห็นของฝ่ายหลังนี้และ เห็นว่าเนื่องจากกฎหมายอาญา จำเป็นที่จะต้องบัญญัติให้ชัดเจน จึงสมควรที่จะเพิ่มเติมถ้อยคำ ในมาตรา ๓๔๐ ตรี เสียให้ชัดเจน โดยเพิ่มเติมข้อความตอนท้ายของมาตรา ๓๔๐ ตรี ที่ว่า ... ต้องระวางโทษหนักขึ้นกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง โดยเพิ่มเติมข้อความว่า เว้นแต่จะเป็นโทษ

จำคุกตลอดชีวิต ก็จะทำให้การบังคับใช้มาตรา ๓๔๐ ตรีกับโทษจำคุกตลอดชีวิตชัดเจนยิ่งขึ้น

๔. ในส่วนที่ เกี่ยวกับการบัญญัติ เพิ่ม เดิมอัตราโทษและการบัญญัติ เหตุฉกรรจ์เพิ่มเติม ขึ้น เพื่อให้มีผลต่อการกระทำความผิดนั้น จากการวิจัยพบว่าจากสถิติของการกระทำความผิด ไม่มีความสัมพันธ์กับการแก้ไข เปลี่ยนแปลงอัตราโทษให้สูงขึ้นหรือการ เพิ่ม เดิมเหตุฉกรรจ์บาง ลักษณะนัก กล่าวคือการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาทั้ง ๔ ครั้งที่ผ่านมา ไม่ได้ทำให้ การกระทำความผิดลดลงอย่างถาวร ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยทาง เศรษฐกิจ เช่น ปัญหาความยากจน การว่างงาน ปัจจัยอื่นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมและปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อ การกระทำความผิดมากกว่าการที่จะบัญญัติ เพิ่ม เดิมอัตราโทษในความผิดฐานต่าง ๆ ให้สูงขึ้น หรือ บัญญัติ เหตุฉกรรจ์เพิ่มเติมขึ้น เรื่อย ๆ ผู้วิจัย เห็นว่าการที่จะกำราบปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผล ดีนั้น น่าจะได้คำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น ความเด็ดขาดและแน่นอนของการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งต้องอาศัยประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมอันได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาลและราชทัณฑ์ เป็นหลักโดย เฉพาะอย่างยิ่งตำรวจถือได้ว่าเป็นหน่วยงานแรกที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิด และประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีผลสำคัญต่อการกำราบปราบปรามอาชญากรรม ดังนั้นการเพิ่ม ประสิทธิภาพของตำรวจในทาง เด็ดขาดและรวดเร็วในการจับกุม ก็จะเป็นทางหนึ่งในการกำราบ ปราบปรามอาชญากรรมได้.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย